

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologia Scholastica Secundum Viam Et Doctrinam D. Thomæ Aquinatis, Doctoris Angelici

In Celebri Archiepiscopali Benedictina Universitate Salisburgensi, methodo
& norma ibidem usitata publicè tradita, & in IV. Tomos digesta ; Qvorvm
Primvs Tractat De Deo Vno Et Trino, Deq[ue] Creatura Angelica ...

Mezger, Paul

Augustæ Vindelicorum, 1695

§. I. Discutitur & rejicitur sententia Valquez.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73455](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73455)

Ad secundam confirmationem gratis distinguo
 primorem. In creatis facunditas est de essentia
 Filii, quantum ad gradum genericum & materia-
 lem essentiae, qui non est de primaria intentione
 generantis, transeat, quantum ad gradum spe-
 cificam essentiae primario intencum a generante,
 ergo. Nam in secunditate genitum non nisi in

proprietas generica assimilatur generanti. Addo:
 quodsi a creatis valeat argumentum, Filius Divi-
 nus non spirativam, sed generativam virtutem a
 Patre deberet accipere, ut ipsi foret notionaliter
 similis: siquidem Patri non modò spirativa, sed
 etiam generativa communicatio naturae Divi-
 nae convenit.

ARTICULUS II.

An propter rationem imaginis processio Verbi sit generatio?

SUMMARI A.

1. Proponitur sententia Vasquez.
2. Eius patrocinium ab auctoritate.
3. Refutatur: nam etiam Spiritus S. procedit in
 similitudinem.
4. Et consequenter ut imago Patris.
5. Tantum evincitur ratio imaginis intentionalis,
 non naturalis.
6. Respondetur ad rationem Vasqui.
7. Proponitur sententia & fundamentum Veckenii.
8. Auctoritas D. Augustini.
9. Incidit hac opinio in fundamenta & refutatio-
 nem prioris expositionis.
10. Ratio Divi Thomae, quia Processio per intel-
 lectum est formaliter assimilativa.
11. Auctoritas D. Anselmi pro eadem sen-
 tentia.
12. An hinc evincatur similitudo naturalis?
13. Ratio formalissima, quia in DEO esse intelli-
 gibile non distinguitur ab esse naturali.
14. Formalissime idem esse similem in esse intelli-
 gibili, & in esse naturali.
15. Quomodo in Divinis intendatur productio simi-
 lilitatis?
16. Spiritus S. ex vi suae processionis procedit ut
 amor subsistens.
17. An bona consequentia? Spiritus S. ex vi pro-
 cessionis est DEVS spiratus: ergo ex vi pro-
 cessionis est DEVS.
18. Nulla distinctio virtualis inter Verbum &
 Filium.
19. Distinctio processionum.
20. Rejicitur sententia dicentium, Spiritum S. li-
 bere produci.
21. Quomodo in sano sensu possit admitti Perso-
 nam Divinam voluntarie produci?
22. Divinae processionis quomodo sint ex aliquo?

S. I.

Discutitur & rejicitur sententia
 Vasquez.

Altera est expositio Vasqui Disp. 113. c. 3.
 Alarcon & aliorum dicentium, ex eo proces-
 sionem Verbi esse generationem, quia cum sit per
 intellectum, hoc ipso formaliter termino seu Ver-
 bo producto tribuit rationem imaginis. Spiritus
 vero Sanctus, quia per voluntatem procedit,
 quamvis ex vi suae processionis eandem naturam
 accipiat, non tamen ex illa habet rationem ima-
 ginis, sed amoris.

R. P. Mezger, Theol. Schol. Tom. I.

Patrocinium hujus explicationis petunt in pri-
 mis ab auctoritate S. Augustini l. 7. d. Trinit.
 c. 2. dicentis: *Eo Filius, quo Verbum, & eo
 Verbum, quo Filius.* & tr. 48. in Joan. *Verbum
 DEI semper cum Patre, & semper Verbum: &
 quia Verbum, ideo Filius.* Subiungunt: sed Fi-
 lius ideo est Verbum, quia est imago Patris: ergo
 ex hoc capite etiam est Filius.

Probant & ratione. Filius est essentialiter
 Imago Patris: ergo ex quo secunda persona ha-
 bet, quod sit Imago Patris, ex eo quoque
 habet, quod sit Filius Patris: sed ex vi suae
 processionis intellectualis habet formaliter, quod
 sit Imago Patris: hoc autem Spiritus S. non
 habet ex vi suae processionis: ergo non Spi-
 ritus S. sed Verbum ex vi suae processionis
 procedit ut Filius.

Haec tamen explicatio deficit imprimis, quia 3.
 definitio generationis exigit, terminum pro-
 duci in similitudinem, non in imaginem. Er-
 go si processio Spiritus S. non minus est in
 similitudinem, quam processio Filii, non est
 ratio, cur magis processio Filii sit generatio,
 quam processio Spiritus S.

Et secundo. Ideo Filius est Imago Patris, 4.
 quia procedit in similitudinem ipsius: ideoque
 ratio imaginis praesupponit similitudinem cum
 producente; ad eamque necessario sequitur;
 ita quidem, ut sit impossibile, aliquid vivens
 procedere ab altero cum similitudine ad ipsum,
 quin hoc ipso illud repraesentet, sitque imago
 illius. Sed ex mente Advers. Spiritus S. pro-
 cedit a Patre in similitudinem naturae ipsius.
 Non ergo minus procedit ut Imago Patris,
 quam Filius. Unde & Graeci Spiritum S. ap-
 pellant Imaginem Patris.

Tertio. Imago & ratio Verbi quantumvis
 comprehensivi, ex vi intellectiois ab essentia
 Divina virtualiter distincta, non plus exigit,
 quam rationem Imaginis repraesentativae & in-
 tentionalis; quae non sufficit ad rationem Fi-
 lii, cum iste debeat esse Imago naturalis &
 consubstantialis, sed per Advers. essentia Di-
 vina est virtualiter distincta ab intellectu: ergo
 ex vi intellectiois Verbum plus non accipit,
 quam rationem imaginis repraesentativae
 & intentionalis.

Ceterum Vasquez ratio non admodum ur-
 get: facile enim Resp. Filius essentialiter est
 imago Patris naturalis, & quae sequitur simi-
 litudinem.

E c

litudinem in natura, concedo, intentionalis, sic nego. Sed ex vi processionis per intellectum Filius habet rationem imaginis in esse intelligibili, concedo, in esse naturali, nego minorem & consequentiam.

§. II.

Discutitur & impugnatur explicatio Veckeni.

7. **N**on longè à Vasquez discedit Veckenus, quamvis aliam viam conetur ingredi. Dicit ergo, ex eo, quòd processio secundæ Personæ per intellectum est formaliter dictio & locutio, ideo esse generationem, ac Personam productam procedere ut Filium, quia procedit ut Verbum comprehensivum totius Deitatis. Idque explicat ac confirmat hoc ferè discursu: Pater æternus non tantum dicit & loquitur Verbum Divinum, sed & ipsum ceu Personam alloquitur, conformiter ad illud Psalm. 2. v. 7. *Dominus dixit ad me, Filius meus es tu. & Psal. 109. Dixit Dominus Domino meo, sede à dextris meis.* Jo. 8. v. 26. *Et ego, qui audivi ab eo, hæc loquor in mundo.* Sed loqui est communicare alteri suam notitiam: ergo DEUS Pater dicendo Verbum, communicat ipsi suam notitiam. Atqui scientia, quam Pater æternus Verbo loquitur & communicat, non tantum identicè, sed formaliter est eadem cum sua essentia, eò quòd sic scientia comprehensiva suæ Deitatis; quæ per nullam representationem à se distinctam adæquare potest. Ergo ex vi dictionis & locutionis Pater communicat Verbo suam Divinam essentiam.

8. Videtur huic modo loquendi favere S. Augustinus tum loco paulò antè citato dicens: *Et Filius, quo Verbum, tum libro 15. d. Trinit. c. 14. Tanquam seipsum dicens Pater gignat Verbum sibi, æquale per omnia. Non enim se integrè perfectèque dixisset, si aliquid minus aut amplius esset in ejus Verbo, quam in ipso. Et rursus. Ideo Verbum hoc veritas est, quoniam quidquid in ea scientia, de qua genitum est, & in ipso est, quod autem in ea non est, nec in ipso est.*

9. Sed & ista expositio parum, nisi in modo proponendi differt à Vasquii mente, eandemque patitur difficultatem. Verbum enim habens comprehensivam notitiam Patris, eius dictione communicatam, quid aliud est, quam comprehensiva Imago Patris? nisi ergo illam communicatam notitiam & scientiam, nobiscum metaphysicè identicè cum Divina essentia (quod tamen Veckeno displicet) sed tantum identicè & ratione subjecti, non formaliter & ex vi processionis Verbo natura Divina communicatur; neque ex vi processionis, ut imago naturalis, sed intentionalis procedit. Dictio quoque hoc modo explicata est formaliter in communicationem notitiæ; sed, si notitiam collocas extra lineam essentiæ, communicatio notitiæ non est formaliter communicatio & similitudo naturæ; ergo etiam dictio non est formaliter in similitudinem & communicationem naturæ; neque proinde dictio est formaliter generatio. Prima verba S. Augustini mox in rem nostram explicabimus. Reliqua probant quidem æqualitatem Verbi cum dicente, non autem formalem rationem Filii,

§. III.

Vera Thomistica ratio differentie.

Oprima tandem & ex S. Doctore q. 27. a. 4. petita responsio est; processionem Filii debere esse generationem, quia est per intellectum, de cujus ratione est, assimilare sibi terminum: Processionem verò Spiritus S. non esse generationem, quia est per voluntatem, de cujus ratione non est assimilare sibi terminum. Verba ipsius accipit. *Processio, qua attenditur secundum rationem intellectus, est secundum rationem similitudinis. Et tantum potest habere rationem generationis, quia omne generans generat sibi simile. Processio autem, qua attenditur secundum rationem voluntatis, non consideratur secundum rationem similitudinis, sed magis secundum rationem impellens, & movens in aliquid. Habetur ergo prima ratio differentie, cur Verbum procedat ut Filius, non autem Spiritus S. quia ille per intellectum, iste procedit per voluntatem. Nam Persona Divina, quæ ex vi processionis procedit similis Patri, est genita, sed Verbum vi processionis intellectiva procedit, ut Persona similis Patri: ergo Verbum procedit ut Persona genita. minor constat ex prædicta formalitate intellectus: intellectus enim fit in alia propter hoc, quòd res intellecta est in intellectu secundum suam similitudinem. Persona verò Spiritus S. quia ex vi processionis non procedit ut similis Patri, etiam non procedit, ut genita.*

Hanc differentiam processionum intellectivam S. Anselmus in Monolog. cap. 8. dicens: *Verbum mox ut consideratur se prolem esse ejus, à quo est, evidentissimè probat; promptam præferendo Patris imaginem. At amor quærit se prolem negat; quia dum à Patre & Filio procedere intelligitur, non statim tam perfectam exhibet se contemplanti, ejus, ex quo est, similitudinem. Quamvis ipsum considerata ratio docet, omnino idipsum esse, quòd est Pater & Filius.*

Si dicas. Hinc tantum evinci similitudinem intentionalem, non naturalem. Respondetur aliqui. Si intelligens sit in supremo gradu perfectionis, ut est DEUS, evinci similitudinem substantialem. Sed planè nisi rationem naturæ Divinæ in linea intellectiva constitutas, similitudo substantialis non ex vi intellectus & formaliter, sed tantum concomitantè, & ex vi infinitatis inferitur, quo modo amor, ex quo Spiritus S. procedit, est etiam substantialiter unitivus, quia est à voluntate infinitè perfectè.

Melius ergo Respondeo, ex vi intellectus Verbum procedere in similitudinem naturalem & ut consubstantialem Patri, quia essentia seu natura Divina est formalissimè ipsum intelligere DEI, juxta ea, quæ in Tract. de DEO Uno sunt dicta.

Unde quod Verbo dat rationem similitudinis intelligibilis, dat etiam formaliter rationem similitudinis naturalis: sed processio per intellectum dat Verbo formaliter rationem similitudinis intelligibilis: ergo dat ipsi quoque formaliter rationem similitudinis naturalis: ut secundum Augustinum sic eo Filius, quo Verbum, h. e. ex vi